

Za zadovoljevanje večine skupnostnih potreb narodu zagotavlja lastna državna oblast. Za zadovoljevanje nekaterih širših potreb, ki niso kulturno specifične, stopajo narodi v medsebojno pogodbeno povezavo, v smislu katere nastajajo skupne večnarodne zveze in ustanove, katerih pristojnosti, sestava in poslovanje se razvijajo v pogodbeno določenih okvirih.

Ciril A. Zebot

SRLOVENSKA DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Novelji družbeni in politični razvoj v Jugoslaviji se giblje v smeri naraščajočega pritiska za uveljavljanje izvirne suverenosti republik. Pritisk v tej smeri je zaradi izrazitih kulturnih posebnosti ter kričnega gospodarskega izkoriščanja in zaposlavljanja posebno močan in vztrajen v Sloveniji. Ta razvoj narekuje tudi Slovencem v svetu, da podprejo novo slovensko državno in demokratično uveljavljanje.

Ciril A. Zebot

LETNIK XXII. — VOLUME XXII JULIJ—AVGUST 1971. Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada. ŠTEVILKA 7.—8. NUMBER 7—8

OB POSVETITVI SLOVENSKE KAPELE V WASHINGTONU

«Prišel bo čas, ko slovenski narod ne bo imel več svojega voditelja. Takrat bo Marija Pomagaj, ki jo častimo na Brezjah, naša voditeljica, naša kraljica in naš kadijot!» je kratko pred smrtjo povedal dr. Anton Korošec.

Imel je prav. Nad Slovenijo, ki je po Cankarju «raj na zemlji», se je razlila poveljenj gorja. Zasedba po nacistih in fašistih. Ni bilo voditelja, ki bi vllil v srca Slovencev upanja in tolažbe. Dr. Kulovec je bil ubit od nemške bombe, dr. Lambert Ehrlich od komunistov. Ko bi morali biti vsi edini, so edinstvo razbili komunisti. Brat je kral brata... Nobenga voditelja! «Naše vodstvo je v Londonu», so rekli samozvani vodniki, skriti doma. To vodstvo ni imelo cilja, ni vedelo kako in kaj...

V tej stiski, ki je bila res strašna, je slovenski narod od štajerskih pokrajin, preko gorjskih lepote in gorjskih brd, našel svoje zatočišče pri Nebeški Materi.

Spomnimo se krasnih majniških pobožnosti v ljubljanski stolnici, posvetitve brezmadežnemu Srcu Marijinemu, veličastne spokorne procesije s sliko Marije Pomagaj na Rakovnik pri Ljubljani. Slovenski vladika, dr. Gregorij Rožman, ki je edini nekaj pomenil, je nosil križ v spokorni procesiji. V maju 1945 smo se raztepli po svetu: Vetrini, Lienz, Judenburg, Treffling, Spittal, razna taborišča v Italiji. Vsa žalostnega spomina. Primek DIPI (ki ni imelo nobenega vselega prizvo-ka, ampak le zaničevanje.) Angleško hinavstvo, nerazumevanje avstrijskih in italijanskih oblasti, krajevnih prebivalcev, zasledovanje komunistov iz domovine...

Takrat, ko nas je vse zapustilo, ko se nas je držal primek «narodni izdajalci», smo našli nebesko oporo v Mariji Pomagaj. Nastala je pesem «Marija je z nami na tuje šla». In res! Bila nam je edina tolažba, edino upanje. V skromnih barakah smo imeli njeno podobo. Ko se nam je zdelo, da smo pri koncu svojih moči, smo se zatekli k Njej, ki je kraljevala v skromnih taboriščnih kape-lah. Pomoč je prišla. Slovenski duh, odpor proti komunizmu ni klonil. Slovenska srca so ostala zvesta Bogu in Mariji!

Konec taborišč. Razkropili smo se širom sveta: Argentina, Kanada, Amerika, Brazilija, razne države Latinske Amerike. Marija je z nami na tuje šla. Res, vsepovsod nas spremlja Marija Pomagaj z Brezji. Ni slovenske cerkve, kjer bi ne bilo slike Marije Pomagaj. V Kanadi imajo celo cerkev posvečeno Njej in Lemont so ameriške Brezje. Letos smo praznovali 45 obletnico, ko je slika Marije Pomagaj v Lemontu kronal ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič. Letos 15. avgusta bo posvečena kapela Marije Pomagaj v baziliki Marijinega Prečistega Spočetja v Washingtonu. Slovence smo se vključili v vsenarodno skupnost častilcev Marije: Poljaki, Slovaki, Ukrajinci, Čehi, Hrvati, Meksikanci.

Sedaj smo se tej skupnosti pridružili tudi Slovenci. Zadnji, ker smo pač po številu najmanjši, po zaupanju in češčenju Marije pa morda celo prvi. Ni šlo lahko, a cilj je dosežen. Ga. Albina Novak, tajnica SZZ ja dala pobuda. Slovenski škofje bodo posvetili to slovensko svetišče. Kapela Marije Pomagaj bo obsegala tudi spomine na škofa Antona Martina Slomške, škofa Friderika Baraga, oba

SLOVENSKA KAPELA V AMERIŠKEM NARODNEM SVETIŠČU

Ciril Zebot

Na letošnji praznik Marijinega vnebovzeta 15. avgusta bo v Washingtonu slovensko posvečena kapelo Marije Pomagaj z Brezji v ameriškem Narodnem svetišču Brezmadežnega spočetja. Tako bo poleg drugih narodnostnih kapel v tej osrednji ameriški baziliki tudi slovenska kapela, ki bo v glavnem zaključila petdesetletno gradnjo te sedme največje cerkve na svetu.

Pomen slovenske kapele v Washingtonu je mnogoter. Umetniška podoba Marije Pomagaj z Brezji — Slovenske nacionalne Madone — ki bo zarisčena kapele, bo dopolnila galerijo znamenitih Madon, ki krasijo ameriško marijansko baziliko. Slovenska kapela v Washingtonu bo predstavljala trajno slovensko prisotnost. v važnem svetovnem središču, ki ga letno obišče do deset. milijonov romarjev, turistov in poslovnih popotnikov iz vseh delov sveta. Še prav posebej pa bo ta kapela spomenik in pričča dvanajst preteklih stoletij in — tako upamo — mnogih bodočih stoletij slovenskega krščanskega izročila in omike.

Arhitektonski sestav in umetniške značilnosti Slovenske kapele odsevajo njen trojni pomen. Olinata podoba Brezjanske Marije — delo akademskega slikarja Leona Koporca — je vgrajena v steno nad oltarjem. Oltar, ki po svoji kamniti masivnosti in obliki spominja na Knežji kamen, nosi na pročelju zgodovinski slovenski grb z označbo Slovenije in molitev: «Marije Pomagaj z Brezji — prosí za nas». Na vznožni stopnici oltarja pa je v angleščini vklesana oznaka rojstnega datuma dvanajststoletne krščanske zgodovine Slovencev: «Leto Gospodovo 745 — krst Kneza Gorazda».

V oktogonalnem razporedu okrog oltarja so na marmornatih stenah kapele štiri kiparski reliefi Franceta Gorseta, ki ponazarjajo krst kneza Gorazda, Slomškovo krščansko obnovo med Slovenci, Baragova ameriško misijonstvo in doprinos slovenskih naseljencev Ameriki. — Dva krsta — kneza Gorazda na levi strani oltarja in Baragova krstitev Indijanca na desni — simbolizirata slovensko krščanstvo v njegovem domačem začetku in v njegovih univerzalnosti. Glavni stranski steni kapele med reliefi v rožnatem marmorju nosita Slomškovo slovensko obnovitveno

svetiška kandidata, bo spomin na pokristjanjenje Slovencev. Kapela bo dokaz naše zgodovinske ljubezni do Matere Božje. Ob njeni roki in pripronesh je slovenski narod vzdržal vse težave. Upamo in prosimo, da bo ohranil to zaupanje in vero tudi v bodoče. Ne le doma, tudi v tujini. Tudi z nami je Marija Pomagaj, sedaj v središču Amerike, v prestolnici. Prosimo Njo, naj nam izprosi, da bomo ohranili vero tudi v tujini in ostali zvesti izročilu, ki ga je izpovedal škof A. M. Slomšek: «Vri Slovenci, sveta vera bodi vam luč in materni jezik ključ to zveličavne in narodne omike». Oboje je danes v zmaterializiranem svetu v nevarnosti. Zvesti Mariji, bomo ostali zvesti tudi svojemu narodu in slovenski besedi.

Posvetitev slovenske kapele v svetišču Marijinega Brezmadežnega Spočetja, naj bo mejnik slovenske vere, zaupanje in narodnega poguma v bodočnost ob roki Marije Pomagaj! Mirko Geratič

geslo («Sveta vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike») in vodilo Baragovega ameriškega misijonstva («Zelim biti, kjer me Bog hoče»), ki ga je izrazil v pismu svojemu amerišskemu škofu, predno je sam postal soustanovitelj katoliške cerkvene organizacije v Združenih državah.

Strop kapele ja okrašen s slovenskimi narodnimi ornamentami na belem polju. Nad vhodom v notranjosti kapele je v angleškem prevodu vklesan Ivan Cankarjev spjev brezjanski Mariji: «Ozrlje se bodo vate usmiljene oči Matere z Brezja in potolažen boš». Nad zunanjo pročelje kapele v spominski dvorani svetišča pa je v marmor zapisana angleška identifikacija Slovenske kapele: «Marija Pomagaj z Brezji — zasčitnica Slovenije».

Za slovesnosti posvetitve kapele se bodo v Washingtonu zbrali Slovenci iz Amerike in Kanade, prišla pa bo tudi velika skupina romarjev iz Slovenije.

Poleg cerkvenih slovesnosti bo proslava posvetitve slovenske kapele poudarjena s posebno akademijo, slavnostnim banketom in razstavami slovenske knjige in folklorne v Ameriki; razstava ameriške slovenske folklorne bo pod okriljem in v priredbi znamenite ameriške zgodovinsko-muzejske ustanove.

Spored slovenskih dni v Washingtonu:

POSVETITEV SLOVENSKE KAPELE

od 13. do 15. avgusta 1971

Petek, 13. avg.:
Popoldne prihod posebnega letala z romarsko skupino iz Slovenije na mednarodno letališče Dulles pri Washingtonu. Prihod udeležencev iz raznih predelov Združenih držav in Kanade. Registracija v hotelu Sheraton Park.

8.30 p.m.: Družabni večer in srečanje z romarji iz Slovenije v Sheraton Park hotelu.

Sobota, 14. avg.:
Dopolodne in popoldne ogled najvažnejših znamenitosti ameriške prestolnice. 12.30—3.30 p.m. opoldanska zakuska v St. Thomas Hall naproti hotela Sheraton. 5.00 p.m. hotel Sheraton: akademija «Krščansko izročilo Slovencev. Po akademiji (ob 7.30 p.m.) slavnostni banquet v istem hotelu. Po banketu družabni večer.

Nedelja, 15. avg.:
Dopolodne prosto za ogled razstave «Slovenska knjiga in tisk v Ameriki» v knjižnici Katoliške univerze zraven Svetišča. Možnost za slovensko spoved v Narodnem svetišču (v kapeli za spovedovanej v kripti). Opoldne zbiranje v Svetišču. 12.45 p.m. slovenska blagoslovitev Slovenske kapele v spodnji cerkvi (kripti). Nato spoved v zgornji cerkvi, kjer bo koncelebrirana pontifikalna sveta maša. Celebranti bodo mariborski škof Dr. Maksimilijan Držičnik, škof Slovenskega Primorja Dr. Janez Jenko in slovenski duhovniki. Verski nagovor bosta imela mariborski škof Dr. Maksimilijan Držičnik (v sloveščini) in škof Thomas Grady iz Chicaga (v angleščini).

Prebrana bo tudi poslanica papeža Pavla. Po sveti maši bodo pete litanije z zahvalno pesmijo. Pri posvetitvi kapele ter ob začetku in koncu svete maše bo pel zbor Korotan iz Clevelanda pod vodstvom ing. Frančka Gorenskega. Med sveto mašo bo



Gđa. Silviya Ovčjak, «Miss Ljubljana» ob priliki—Toronto Caravan '71.

ve — The Smithsonian Institution.

Slovenska kapela v ameriškem Narodnem svetišču, ki je bila zasnovana leta 1965, bo mednarodni spomenik slovenskega krščanstva. Njena posvetitev 15. avgusta bo edinstveni slovenski «dan, ki ga je naredil Gospod».

V posebni poslanici za posvetitev slovenske kapele, ki jo je za spominsko knjigo o blagoslovitvi napisal predsednik Richard Nixon, je tako le povzel pomen naše kapele: «Kapela, ki jo posvečujete Mariji z Brezji, slovenski narodni Madoni, je spomenik dvanajstim stoletjem slovenskega krščanstva in trajnemu vtisu, ki ga je to ponosno izročila napravilo na naša življenja in na ameriško zgodovino».

PO JUŽNEM ONTARIO

V tretjem tednu junija je Ontarijska etnična tiskovna zveza, v sodelovanju z Ontarijskim vladnim oddelkom za turizem in informacije priredila za svoje člane urednike pet dni trajajoče potovanje po jugozahodnem delu ontarijske pokrajine. Ker slike po navadi več povedo kot stotina napisanih besed, objavljamo v tej zvezi več slik

s potovanja, ki znajo marsikoga od bralcev v Ontariu dovesti do tega, da sami naredijo slična krajsa, a močno poučna potovanja in izlete, ki so lahko v razvedrilo vsem članom družine, še posebno pa za mladino. Najprej smo si v Rocktonu ogledali «African Lions Safari Land», kjer blizu 8. ceste severozahodno od Hamiltona okrog

50 levov in levinih prosto uživajo naravo in si jih ogledate, ko prosto s svojim avtom vozite med njimi. Priključen jim je oddelek stotin opic, ki so pač po opičje zvedave in se kar z vami popeljejo po parku. Če se odločite za popoldanski nedeljski izlet v ta park, vam ne bo žal in otroci bodo prišli na svoj račun!



Skupina urednikov pred poslopjem ontarijskega parlamenta



Kralj živali v južnem Ontario



V Londonu: Obisk v «otročkem svetu»

Obiskali smo ponovno Niagarske slapove, St. Catharines in okolico in pohiteli dalje v Tillsonburg ter St. Thomas, kjer je središče tobaknih farm in prodaje tobaka. V Leamingtonu smo si ogledali poslovanje in delo v tovarni «Heinz» ter se z ladjo popeljali na otok Pell, kjer smo bili čez noč gosti občine. Na otoku smo si ogledali «farno» fazanov (15.000 mladičev vsako leto za lov v jeseni), bili na najjužnejši točki Kanade (v višini severne Kalifornije) in imeli



St. Satharines: ogled zapornic na vodni poti Sv. Lovrenca

zanimiv večer ob plamenih kresah na obali. Drugi dan smo se na povratku zopet ogledali v Leamingtonu, kjer smo si ogledali predelavo in zavijanje zmrazjenih rib, ter pohiteli naprej v Chatham (ogled tovarne Lybis, gledališkega kompleksa in drugih krajevnih zanimivosti) ter London (ogled mesta in parkov ter univerze) in Stratford (ogled Shakespearovega festivalnega gledališča in umetnostne galerije), spet nazaj v Toronto.

Letošnje potovanje nas je vodilo skozi predele ontarijskih farm (tobak, paradizniki, krompir, zelenjava, sadje itd.) ter tovarni, ki konzervirajo kmetijske pridelke, skozi mesta polna krasnih parkov in vrtov. Je to predele, ki skoraj ne pozna brezposelnosti in pomanjkanja. Ob koncu so se zbrali vsi uredniki v Londonu, ter izmenjali v prijetnem večeru misli ter okreplili medsebojna osebnostna in poklicna prijateljstva. (Več slik na 4. strani.) V.M.



slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA



Subscription rates \$4.00 per year: 30c per copy
Advertising 1 column x 1" \$2.80

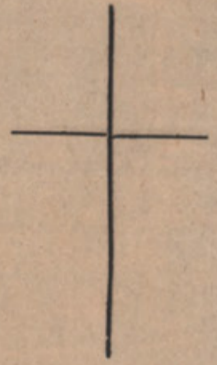
Published monthly by
Slovenian National Federation of Canada

Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA Izhaja prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 4 \$, za Argentino 250 pe-
zov, za Brazilijo 60 kruzairov, za Anglijo 20 šilingov, za Avstrijo 35
šilingov, za Avstralijo 2.50 avstr. L., za Italijo in Trst 800 lir, za
Francijo 600 frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati na-
ročnino tudi v upravi „Slovenske poti“.

**Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in
izdajatelja.**



Za vedno nas je zapustila naša
draga in blaga mama
GA. MARIJA MARTINČIČ,
roj. Oblak
(* 29. Jan. 1889. —
† 11. Julija 1971.)

v Golem Vrh nad Škofjo Loko,
kjer so jo tudi pokopali v torek
13. julija 1971. popoldne.
Maša zadušnica je bila opravljena
"Pri Mariji Pomagaj" v Torontu
s soboto 17. 7. 1971.

Prilogačemo jo v molitev.
Milan in Francka Martinčič
in Ostalo Sorodstvo.



Plesna skupina "Nagelj" v slovenski dvorani —
"Ljubljana—Caravan '71".

Co. (J. Zoldoš), Tiroler Restau-
rant and Tavern, St. Joseph
Press (J. Skrbčič), Paul Jewelry
Co. Ltd. (E. Slokar), ga. Marn
— New Toronto, Roblat Machi-
ning Co. (F. Blatnik), Slovenia
Meat Market, Costumes (F.
Kavčič), Paznar Ivan Const. Co.,
Ameriška domovina — časopis,
Anton's Meat Market (A. Bav-
dek), Trpin Janez — Constr. Co.,
Slovenska država — časopis, A-
liston Meat Market and Process-
sing (V. Jankovič), dr. A. Ka-
čičnik — zobozdravnik, dr. G.
in inž. V. Bratina, Dermastija
Meat Market, A. Ambrožič, Ge-
neral Woodwork (J. Sušteršič),
John Preželj — Plumbing Co.,
F. F. Constr. Ltd. (A. Ferkul),
Platnar Brothers (Plumbing
Co.), Cesar Studio Atelie, in
drugi.

Kramolčeva dela v javnih
zbirkah: Bivša banovinska u-
prava v Ljubljani, Victoria Col-
lege, Toronto; Art Gallery of
Ontario, Toronto; Art Gallery
of Hamilton, National Gallery
of Canada, Douglas Duncan
Collection, Toronto.

Zasebne zbirke pa so v: Ljub-
ljana, Spittal/Dr., Klagenfurt,
Graz, Viena, Cleveland, Mani-
towac, New York, London, Sidney
(Avstralija), Buenos Aires.

CHICAGO

Hvala tudi vsem, ki so poso-
dili predmete za razstavo in tu-
di vsem pevcem in pevkom ter
nastopajočim. Čestitke tudi g.
Marijanu Kolariču, katerega
odlični film o slovenskem ki-
parju g. F. Gorsetu je na tej
prilici doživel svojo krstno
predstavo. Končno pa še čestitke
vsem Slovencem, ki so na ta
ali oni način podprli uspešni
nastop paviljona „Ljubljana“.
Res, lahko rečemo, da se nam ni
treba sramovati, da smo Slo-
venci! Se več takih prireditev
v bodoče.

● **Materinska proslava. Dne 22.**
maja so otroci Slovskeve so-
botne šole pripravili materinsko
proslavo. Najmlajši so se poklo-
nili materam s pesmimi pod
vodstvom gđe Pavle Mušič, od-
rastle pa je naučila Mrs. Fani-
ka dr. Humar. Bil je lep večer.

● **Majniška pobožnost Slovske**
ženske zveze. Slovenska
ženska zveza pomaga ohranjati
slovenske navade in shranjati
slovenski cerkvi sv. Stefana.
Bila je slovenska sv. maša s
slovenskim petjem, po maši pa
pete litanije M.B.

● **V nedeljo 13. junija 1971**
nam je na svoji zasebni razstavi
v najnovejših slik njegovega
ustvarjanja, pokazal svoj napre-
dek in umetnost akademski slikar
g. Ted Kramolc (na 40 Buck-
sburn Rd. v Rexdale pri Toron-
tu), ki ustvarja tiho med nami
tu v Kanadi. Njegova najnovej-
ša dela predstavljajo svojski na-
predek in moramo se enkrat
zapisati, da je škoda, da ta nje-
gova razstava najnovejših del
skupaj z že poznanimi ni bila
večjo publiciteto predstavljena —
za nekaj dni — kanadski
javnosti. Upamo, da nas umetnik
kaj kmalu preseneti s tako
razstavo.

● **Dr. Alojzij Arko, predsednik**
SNZ ja kupil dom v Lockportu,
Ill. Ker je lektor pri slovenskih
mašah v naši cerkvi, mora
voziti skoraj eno uro, da pride
do cilja. Znak velike poštvo-
valnosti. Mnogo sreče in zado-
voljstva v novem domu!

● **Poroka. V soboto 10. julija**
sta se v cerkvi Sv. Romana pro-
čila g. Peter Pecharich in gđe.
Susanne Marie Knoph, Zenin
je iz poznane slovske družine
Martina in Marije Pecharich,
nevesta pa je poljskega rodu.
Mnogo sreče in božjega blago-
slova!

● **Slovensko romanje v Lemontu**
na državni praznik 4. julija,
je bilo lepo obiskano. Kar dva
avtobusa sta pripeljala romarje
iz Clevelanda. V nedeljo je cer-
kvi opravil sveto mašo po gredo-
katoliškem obredu p. dr. Pavel
Krajnik, ki je clelandskemu ro-
marju tudi spremljal. Sv. mašo
pri luški votlini je ob somaše-
vanju dr. Krajnika opravil gvar-
dijan p. Atanazij Lovrenčič, ki
je imel tudi cerkveni govor. —
Popoldanske litanije Matere
Božje pri votlini so združile
romarje v prepevanju ljudskih
pesmi. Po blagoslovu z Najsvete-
jšim, je romarje in ostale verni-
ke nagovoril g. Matt Tekavec
iz Clevelanda. Lepe so bile nje-
gove besede in sle globoko do
sreca.

● **Slovenska fara sv. Stefana**
ima letos 15 graduantov, ki so
prejeli diplome pri sv. maši iz
rok p. Tomača v nedeljo 6. ju-
nija.

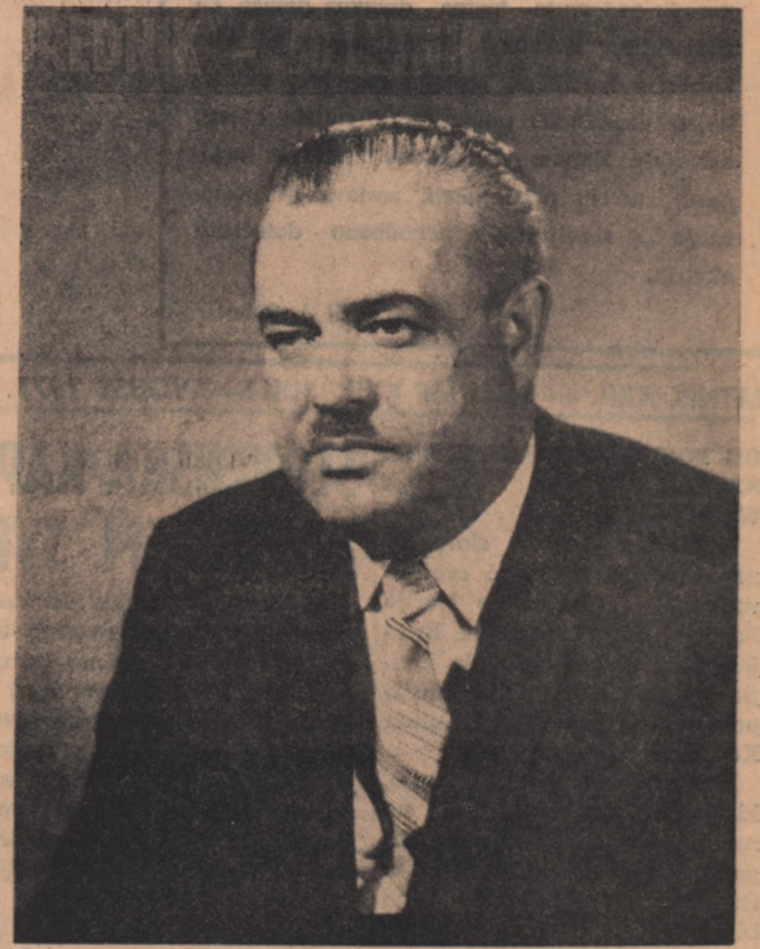
BRIDGEPORT

● **Slovenski pregovor pravi:**
Vsak cigan svojega konja hvali.
Do neke mere drži to pri nas.
Pri fari hvalijo le to, kar tem
ljudem prija. Priključili so se
nekateri, ki pač pojejo hvalo
tistim, ki bi radi fari Sv. Križa
napravili na hitro roko angle-
ško. Pišejo v časopis, da bi se
prikupil ne oziraje se, da so
daleč od rodnice.

Triglav Constr. Co., Slov. za-
varovalna agencija Tone Zagorc,
Central News and Variety, Slov.
hranilnica in posojilnica J. E.
Krek, John Kavčič Constr. Co.,
Slov. Cult. Ass. Simon Gregorič,
Radio Triglav, Top Grade
Machining Comp. Ltd. (Jože Slo-
vobodnik), g. Anton Pušavec, Slov.
zidarsko podjetje John's Brick
and Block Work (John Tratnik),
dr. F. Porovne, Toronto Kitchen

Odvč je pisati o tem. Rajši
o tem, kaj je novega. V juniju
smo nastopili v Sheltonu s kon-
certom. Shelton je 20 milj od
Bridgeporta in tam ni Sloven-
cev. Vendar, koncert je uspel
nad pričakovanje. Lepa udelež-
ba. Polovica Angležev, ostali
Slovenci in Hrvti. Slovenska
pesem je vzgala. Dvorana je

NAŠ UREDNIK — 50 LETNIK



G. VLADIMÍR MAUKO

Pisal mi je: "vidim, da spadam. že med staro šaro". To ne
drži. 50 letnica ne pomeni odho-
da s pozorišča, ampak dejstvo,
da so pred njim še leta plodonos-
nega dela. Dela za slovensko
državno idejo, dela za slo-
vensko skupnost.

Gospod Vladimír Mauko, naš
50 letni jubilar, je zagledal
luč sveta 17. septembra 1921 v
Vitomarcih pri Sv. Andražu v
Slovenskih goracah. Po kon-
čani ljudski soli se je po mali
maturi vpisal na državno učitel-
jišče v Mariboru, katerega je
dovršil med vojno 1944, v Ljub-
ljani. V Mariboru se začne nje-
govo javno delo. Postal je orga-
nizator slovenske dijaške mladi-
ne v Slovenski dijaški Zvezi.
Borec za slovenske ideale, brez
kompromisov. Bog, Mati, Domo-
vina, je bilo geslo te mladine.

Hitlerjev vdor ni prizanesel
tudi njemu. Zatočništvo je na-
šel v Ljubljani. Spet na delu
proti brezbožnemu komunizmu.
Leta 1948 je prišel v Toronto,
Kanada, iz Italije v avgustu
mesecu. Tu ga je našlo delo,
katerega ni pričakoval. Po geslu
S. Gregorčiča: "Ne samo kar
veleva mu stan, kar more, to
mož je storiti dolžan", se je
vpregel delo. Ni vprašal, bom
li zmogel, sem li sposoben,
vrgel se je na delo kot praveciti
garač. Ni stavljal vprašanja, kaj
bom dobil zato, bom li imel
dovolj časa... Garači, idealisti,
in takih potrebujemo na vsak
korak, na vseh področjih, zato
ne vprašujemo. Kjer vidijo in
čutijo potrebo, tja priskočijo
na pomoč, pa četudi naletijo na
kritiko, na ovira in dobijo
često polena pod noge.

Ko se je snovala v Torontu
Posojilnica Janeza Ev. Kreka, je
bil zraven. Po njegovem prizade-
vanju se je v Torontu osno-
vala Slovenska Narodna Zveza.
Leta 1954 se je mesecnik "Slo-
venska Država" morala radi
neprilic v Chicagu preseliti v
Toronto. Hvala Bogu, da je pri-
šlo do tega! Dr. Rudolph Čuješ
in Vladimír Mauko sta prevzela
odgovornosti polno delo. List
se je vsebinsko in po obsegu
lepo razvil. Dr. Rudolph Čuješ
in Vladimír Mauko sta prevzela
tudi breme dela pri lepo opre-
mljeni knjigi "This is Slove-
nia". Vladimír Mauko je orga-
niziral proslavo slovskega na-
rodnega praznika 29. oktobra.
Bile so to prve proslave tega
praznika. Seže pozneje se je
znala tudi SLS. Najlepša pro-
slava tega praznika pa je bila
1. 1968, ko je bil slovenski raz-
vit slovenski prapor. Prav tako
je v okviru SNZ organiziral
gostovanje pevskega zbora
Korotan v Torontu. Dal je po-
budo za razne nagradne nate-
čaje za slovensko mladino. Po
njegovi spodbudi daje SNZ
vsako leto slovensko nagrado
za slovensko kulturo najbolj
zaslužnim možem v Kanadi. —
Bil je dolga leta tajnik, sedaj
je pa predsednik Zveze etnične
gatska tiska v Ontario in podpred-
sednik kanadske etnične tiskov-
ne federacije. V tem svojstvu
ja bil že nekajkrat kot poroče-
valec v kanadski delegaciji na
konferenci NATO v Bruslju in
Islandiji. Po njegovi iniciativi
je bilo ustanovljena pokrajinska
meddruštvena organizacija,
ki se zanima za usodo starih
emigrantov in ima vso vladno
podporo. Naš jubilar je pone-
sel slovensko ime prav v vrhove

ne samo pokrajinske, ampak
tudi zvezne kanadske vlade.

Njegovo največje, da življenjsko
delo pa je, da je ohranil
naše glasilce "SLOVENSKA
DRŽAVA" pri življenju. V svoj-
stvu urednika je neizpran,
neutruden. Vprašam se večkrat,
kje le najde čas: Družina, delo v
uradu za ceste ontarijske vlade,
tiskovna etnična organizacija in
pomoč pri vodstvu ženske re-
stavracije "Tiroler..." Stevilni
oglasil, ki jih najdemo v listu...
Ko bi radi drugi vrgli puško v
koruzo, g. Vladimír Mauko do-
sledno vstraja. Da, trmasto.
Nihče ne ve, kaj se pravi biti
urednik lista, ki mora sproti
iskati kritja za tisk. Treba je
iskati virov, trkati, rotiti; daj-
te, podprite, žrtvujte. Moramo
vstrajati! Nad 20 let naš list
dviga prapor slovske državne
ideje, pa bi sedaj odnehali?
Nikdar! Tak je naš urednik!

Ali sploh kdo slutiti, kakšne so
težave dobili pravočasno članke,
dopise... Odkrito priznajmo,
mnogo naše slovske intelligen-
ce je "nepismene", kritika
da a nobene volje za sodelo-
vanje.

Ce bi naš 50 letnik g. Vladi-
mír Mauko ne storil nič druge-
ga, kakor da vstraja pri teža-
vnem delu urejevanja, ohran-
jevanja lista in iskanje virov za
vzdrževanje, bi zaslužil najvišje
slovensko odlikovanje.

G. urednik Vladimír Mauko
k tvoji 50 letnici našo iskreno
zahvalo, naše čestitke z željo, da
bi v krepkem zdravju tisto
"trmo", ki ohranja "Slovensko
Državo" ohranjali še več deset-
letij! Bog Te živi, to je klic in
želja vseh, ki Te poznajo, ki
list berejo, zlasti pa prvega
urednika SD!

Mirko Geratič

Toronto

● **V Juliju** sta tudi dobro
uspeli dve prireditvi na slovens-
skem cerkvenem letovišču. Naj-
prej je bil „Slovenski katoliški
dan“ z odličnim sporedom in
nato se „Slovenski dan“, kate-

rega so prireditelji pri Barog-
vem društvu posvetili slovenski
mladini.

● **Vsa slovska letovišča** v
okolici Toronta so vsako nedeljo
dobro obiskana, še posebej,
če so opremljena s kopalnimi
bazeni.



"Miss Ljubljana" gđe. Silvija Ovčjak vodi dekliški zbor in
orkester v paviljonu "Ljubljana—Caravan '71".

● **Caravan 1971.** Torontska
slovska skupnost in še poseb-
no ta pri „Mariji Pomagaj“ je
na pobudo plesne skupine „Na-
gelj“ letos s sodelovanjem večine
slovenskih organizacij, kate-
rih pokroviteljstvo je prevzel
cerkveni odbor, pripravilo u-
spešno slovensko razstavišče in
zabavišče poznano pod imenom
paviljon „Ljubljana“. Slovenski
duh in dih sta ves teden pre-
žela vse nastopajoče in vsaj v
obrisih 7.500 obiskovalcem pri-
čarala, kako živi naš rod, kaj
mišli naša mladina in da so —
„Slovenci vesel narod“!

Osrednjemu in finančnemu
odboru je uspešno predsedoval
g. Ivan Zakrajšek. Razstavo so
zamislili in izvedli ter okrasili
dvorano g. Vilko Čekuta, ga.
Anica Resnik ter g. V. Mauko.
Za kuhinjske dobrote so skrbele
ge. A. Ovčjak in F. Preželj, ki
so s številnimi pomočnicami po-
stregle s slovenskim golažem,
kranjskimi klobasami, potico,
lipovim čajem in drugimi do-
botami, pižaje in postrežbo z
natakariji je uspešno vodil g. R.
Resnik, programe, plesne in
glasbene sta vodila g. Ciril Sor-
šak, — ki je imel v posesti —
„vod za zvezo“ — z glavnim
odborom Ontario Folk Art Coun-
cilom, katerega odbornik je,
gđe. Silvija Ovčjak, ki je bila
izbrana na posebni prireditvi
za „Miss Ljubljana“, pa je po-
leg stotine drugih stvari in iz-
vajanja pri programu, stalno
sprejemala goste in bila res
prikupna, uspešna, požrtvovalna
in odlična predstavnica slo-

vsenske mladine! Znašla se je
dan za dnevom v novih prili-
kah in jih uspešno rešila! Vsa
čast in naše čestitke!

Posebne pohvale so vredni
naši orkestri, ki so neumorno
igrali v razvedrilo in zabavo
vseh. To so: Skupina Ovčjakovi-
h, Veseli študentje, Veseli
vandroveci, Francetova družba,
fantje pod vodstvom g. I. Kolen-
ka ml. in vsi mladi muzikanti,
ki so vedno vskočili, če je
nastopila „sila“ in potreba. Hvala
vam!

Slovenska skupnost je pri tej
prireditvi začutila potrebo skup-
nega predstavljanja. In prav je
tako. Zupnik g. T. Zrnek C.M.
je razumel to potrebo in nudil
vso pomoč, da je vse končno
izteklo kot po maslu. Posebno
priznanje zasluži g. Jože Kaste-
lic za finančno pomoč in delo
pri okrasitvi dvorane in vhoda
ter stopnišča, ki bo stalno osta-
lo v uporabo. Hvala pa tudi po-
sameznikom in podjetjem, ki so
podprli odbor za uspešno
razstavo in prireditve kot
tako. Primerno je, da jih tu i-
menujemo in se jim javno za-
hvalimo! So to:

Gđc. Lojzka Verbic — 80 let mlada

21. junija je obhajala gđc.
Lojzka Verbic 80 letnico svojega
življanja. Kljub letom je še vedno
živahna. Za vse se zanima.
Mnogo bere. Razmere so jo pri-
silile v zavetišče Sv. Patrika v
Jolietu. Ker je vedno bila de-
lavna na vseh področjih, zlasti
kot učiteljica, ji je kar dolgčas
in se ne more znajti. Je teta
profesorja dr. Pavla Verbica v
Argentinu, ki je sodelavec pri
slovenskem državnem gibanju.
Ko je prišla v Ameriko, je sku-
šala povsod, kjer je bila, ohrani-

ti — mladino — zvesto slovenski
besedi in slovenskim verskim
izročilom. Rada bere "Slovensko
Državo". Ko sem jo lani srečal
v Lemontu, mi je rekla: "Ni-
mam denarja za list, pa ga ta-
ko rada berem". Potolažil sem
jo, da bo list dobila zastojni,
Pokojni škof dr. Gregorij Rož-
man je bil varuh njenih bratov.
Edini, ki je ostal, je dr. Pavle
Verbic. Zato gđc. Lojzka tako
rada poroma, ko pride v Le-
mont, tudi na grob pok. škofa
Gregorija.

Gđc. Lojzka! Se nekaj krep-
kih let!

Slovenska zdravnica
DR. IVA PRAPROTNIK-MIHIC
sporoča, da bo dne 3. avgusta
odprla ordinacijo
splošne prakse (family practice) na
15 RONCESVALLES AVE., TORONTO 156
(blizu križišča Queen St.)
Tel.: 535-4659. Sprejem po dogovoru.

● **Dr. Alexander Laidlaw**, bivši
glavni tajnik kanadske Zadr-
žne zveze in sedaj profesor
Coady International Instituta v
Antigonishu je objavil pri Mc-
Clellan and Stewar Ltd. knjigo
THE MAN FROM MARGAREE.
Dr. Laidlaw je zbral iz številnih
člankov in govorov prvega ravnatelja
Extension Departmenta
antigoniske univerze dr. Moze-
s Coadyja, dinamičnega vodi-
telja tkim. antigoniskega giba-
nja najbolj značilne sestavke,
ki odražajo Coadyjevo filozofi-
jo kot tudi način dela med od-
raslimi za izboljšanje njih živ-

ljenjskega položaja. Dr. Laidlaw
je napisal uvod, ki na kratko
oriše lik Coadyja (kot sem na-
kazal v brošuri His Story ob-
staja neverjetna sorodnost med
Coadyjem in našim dr. J. E.
Krekom, dasi sta delovala ob
različnem času in nista vedela
drug za drugega). Dr. Coady je
napisal samo eno knjigo „Mas-
ters of their own destiny“ (Moj-
stri svoje lastne usode), zato je
Laidlow izbira Coadyjevih se-
stavkov odlično dopolnilo Coa-
dyjevega lika.

Rudolf Čuješ

Domači zdravnik
DR. MLADEN SEIDL
je odprl ordinacijo splošne prakse
1045 Bloor St. W.
(med Dufferin in Dovercourt St.)
Uradne ure po dogovoru.
Tel. 534-7814

KAJ SE NI SPEMENILO?

CIRIL ZEBOT

Ni mogoče zanikati, da so letošnje ustavne spremembe v Jugoslaviji pomembnejše, kot vse prejšnje skupaj. Avtonomija republik in njih vpliv na skupno zvezno oblast so bistveno povečani. Poslej bo usoda Slovenije v marsičem odvisna od lastne sposobnosti, usmerjenosti in odločnosti slovenskih političnih sil; v marsičem — a ne v vsem za Slovenijo močno pomembnem.

Dve poglaviti značilnosti prvotne Jugoslavije sta namreč ostali nespremenjeni. Središče

novih zvez bo tudi poslej v Beogradu, in vojaška organizacija ostaja v bistvu enaka kot je bila. Poleg tega se tudi še ne ve, ali bo zvezni parlament osredotočen v Zboru narodov kot izključni zakonodajni zbornici nove zveze.

Vključno temu, da bodo v smislu sprejetih ustavnih sprememb zvezne pristojnosti zmanjšane, bo v Beogradu poleg kolektivnega zveznega predsedstva (in kolektivnega partijskega predsedstva), zveznega izvršnega sveta, emisijske banke

in parlamenta sedem odločujočih zveznih tajništav (in tri „strokovna“ tajništva), štiri zvezne „uprave“, dvanajst zveznih zavodov in tri zvezne direktorije. Ves ta bogati zvezni aparat bo slejkoprej pod dnevnim vplivom znanih beograjskih navad in manipulacij, ki so v petdesetih letih obstoja Jugoslavije povzročile toliko nakopičenega nezadovoljstva in globokega zaupanja. Brez dvoma je prav v tem, da so pridržali glavno mesto Srbije za sedež zveze, iskati razlago zakaj vključno pred-

vidnemu zmanjšanju zveznih pristojnosti ostaja njena birokracijska struktura tako nesorazmerno široka.

Se slabše pa je, da je vojaška organizacija v bistvu nespremenjena. V tem oziru Jugoslavija ni postala zveza suverenih republik. Tudi prvenstveni politični nagib letošnjih ustavnih sprememb — Titova visoka starost — je s tem bil izigran; možnost političnih prevratov prek vojaškega puča ali pritiska je tudi po ustavnih spremembah ostala nezmanjšana.

Za Slovenijo je nadaljevanje vojaškega unitarizma in centralizma posebno škodljivo. Dočim je v Zagrebu vsaj poveljstvo vojaškega okrožja, Ljubljana niti tega nima in ji zato manjka praktična možnost samobrambe proti nevarnosti vojaškega puča iz Beograda.

Zaradi ohranjenega vojaškega centralizma v Beogradu ostaja nova slovenska republika kot suverena država tudi brez potrebne zavesti, da sta njena suverenost in celovitost zavarovani proti vpadom od zunaj. Znano je namreč, da zaradi geopo-

litične kompleksnosti Jugoslavije (in z njenega globalnega vidika kot pretežno balkanske politične tvorbe) ostaja glavni namen Slovenije (z vsemi obmejnimi predeli) izven praktičnih obrambnih načrtov unitaristične jugoslovanske vojske. Tako je bilo pred vojno in tako ostaja tudi sedaj; za primer večjega napada na Jugoslavijo je Slovenija obrambno ve naprej odpisana. Tako imenovane teritorialne enote, ki so v pristojnosti republik, pa so v primeri „operativno“ vojsko bolj teoretične kot praktične.

Da bi se ta bistvena pomanjkljivost vsaj deloma odpravila, bi morala nova slovenska državna oblast zahtevati in čimprej doseči, da se tudi za Slovenijo ustanovi posebno vojaško okrožje pod slovenskim poveljstvom, ki bo, uživajoč popolno zaupanje slovenske vlade, in z dodatno stipulacijo, da v primeru zunanega vpada v Slovenijo — ali vojaškega puča v Beogradu — vrhovno poveljstvo vseh vojaških sil v Sloveniji preide na predsednika slovenske republike.

OD NOČNEGA ČUVAJA DO SLUŽNOSTNE DRŽAVE

Nemški socialist Ferdinand Lassalle (1825—1864) je označil liberalistično zamisel države za državo — nočnega čuvaja. Država se po nauku liberalizma ne sme vtikati v gospodarstvo. Poedini gospodarski uredniki svojjo gospodarsko dejavnost popolnoma neodvisno od države, stremijo za najvišjim dobičkom in sklicujoč se na „naravne“ gospodarske zakone svobodnega trga s svobodno tekmo, ki določa cene na sečišču krivulj ponudbe in povpraševanja. Lassalle je hotel poudariti s svojo označbo take države kot nočnega čuvaja dejstvo, da štiti država med proizvajalnim procesom že itak močnejšega podjetnika, da izkorišča svojo gospodarsko premoč na škodo delavca, ki se ne sme organizirati in tako ustvariti vsaj nekaj odporne moči kot skupnost, ker je kot poedinec nima, pa tudi dejstvo, da štiti „nočni čuvaj“ ponoči dnevne pridobitve podjetnika, da prikrajšani delavci ne pridejo nazaj pod zaščito noči, ter si ne prilaste deleža, za katerega so bili ogoljufani (posebno še, če utemeljuje svoje zahteve na podlagi marksističnega nauka o nad vrednosti, ki dopušča kapitalistu oškodljivo samo v višini nadomestitve porabljenega kapitala.

Cprav je res, da ni bil gospodarski liberalizem nikoli dosledno uresničen (kar velja za vse enostranske ideologije), je dosegel izredno velik vpliv v večini industrijskih držav, posebno v ZDA proti koncu 19. stoletja. Se danes se uveljavlja, čeprav v precej spremenjenih oblikah, kot industrijsko-vojaški kompleks in kljub vsej socialni zakonodaji ter prenosom prejemkov in davčnih sredstev povzroča, da se

vedno rastejo prepadi med revnimi in bogatimi tako v poedinih državah in še bolj na mednarodnem področju. Ko so borzne spekulacije končno privedle l. 1929 do usodnega poloma na borzi v New Yorku, ki je potegnil za sabo vse industrijske države, je bilo prizadetih toliko ljudi, da so bile države prisiljene vsaj do neke mere vpešči v gospodarstvo in zakoniti vsaj nekaj ukrepov, ki so omejevali svobodno izrab gospodarstva premoči lastnikov proizvajalnih sredstev ter njihovih upravnikov.

Tretje desetletje dvajsetega stoletja je tako doživelo postopno uvajanje tzv. skrbstvene države (welfare state), ki je uvedla nekaj zakonitih ukrepov v zaščito slojev, ki zavise za svoj obstoj predvsem od dela svojih rok (zakoni o minimalnih mezdah, razne vrste socialna zavarovanja, socialno skrbstvo, itd.). Skrbstvena država prevzame nase odgovornosti, da vsaj do neke mere nadomesti neobstoječi ali nezadostni dohodek zlasti v primerih, kjer je izostanek dohodka posledica sil, ki presega vplivno območje poedincev (npr. brezposelnost). Težišče prizadevanj skrbstvene države je v nujenju denarne pomoči tistim, ki so v rednem gospodarskem procesu prikrajšani in iz enega ali drugega razloga ne morejo zadovoljiti najosnovnejših potreb, ki jih družba smatra za osnovne za človeka dostojno življenje. Višek teh prizadevanj je zamisel izdelave minimalnega letnega dohodka kot naravnih pravic vsakega človeka. Zadanje čase opažamo celo v ekonomski vedi prenos težišča zanimanja od naravnih proizvajalnih sredstev do človeka kot naj-

važnejšega činitelja proizvodnje. Podobno spremembo opazamo tudi na področju družbenega skrbstva. Tudi tukaj se počasi prelaga težišče od preskrbe s potrebnimi snovnimi sredstvi, ki so potrebni pomoči, da razvijemo svoje sposobnosti v smeri, do razvoja osebnosti poedincev, da se bodo mogli uveljaviti v sodobni družbi in postati tako gospodarsko neodvisni. Primer takega razvoja je npr. predlog kanadske vlade za spremembo v brezposelnem zavarovanju. Ce bo vladni predlog sprejet, o čemer ni veliko dvoma, ker razpolaga liberalna stranka z zadostno večino v parlamentu, bo na novo urejeno brezposelno zavarovanje poleg drugih novosti uvedlo tudi to, da bo nudilo osebam poleg večje denarne pomoči tudi obvezno posvetovanje ter možnosti izkoristiti številne druge programe, ki jih nudijo ostale državne ustanove, predvsem v primerih, kjer bo to smotrno, za zvišanje obstoječe izobrazbe ali za šolanje v kaki drugi stroki, ki bo nudila brezposelnemu smotrnejšo izrabo osebnih sposobnosti in tudi večjo gospodarsko veljavo. Ta preusmeritev, ki zasluži posebno ime — služnostna država (service state), pomeni velik napredek in jo je treba ne samo pozdraviti, ampak tudi podpreti. Kot vselej pa bo tudi v tem primeru veliko zaviselo od usmeritve vsakega poedincev, da bo izkoristil take možnosti, kot tudi od raznih vmesnih organizacij med državo in poedincem, ki bodo ta razvoj smiselno dopolnjevale in odpirale nove možnosti za splošnejše uveljavljanje tega novega tipa služnostne države.

Rudolf Čuješ

DR LAMBERT EHRLICH PARIŠKA MIROVNA KONFERENCA IN SLOVENC

(Nadaljevanje)

ITALJANSKO VPRAŠANJE

Jedro spora
Država SHS se razteza od Jadranskega morja do sedmograških Karpatov in od črte Drava, Mura, Donava do bližine Soluna. Zaradi tega geografskega položaja vodijo vse ceste iz Evrope v Orient preko jugoslovanskega ozemlja. Tudi Jadransko morje, ki je samo zaliv Sredozemskega morja, tvori dohod od Orienda in Afrike.

Centralna Evrope, Nemčija, Češko-Slovaška, Avstrija, Poljska, Madžarska, Romunija, stremijo proti Jadransko kot edinemu toplemu morju, ki jim je dosegljiv. Vse luke, ki pridejo v poštev za centralno Evropo, Trst, Reka, in končno tudi Solun ob Egejskem morju, ležijo na etnografsko jugoslovanskem ozemlju.

V prvi vrsti pride v poštev severni del Jadrana, (tržaški in reški zaliv), do katerega vodijo glavne železnice iz Centralne Evrope, dočim ima južna dalmatinska obala s Splitom in Dubrovnikom v prometnem oziru samo lokalni pomen. Tam se namreč zaradi težavnega terena

še niso vzpostavile prometne zveze s centralnim zaledjem.

Jugoslavija kot posredovavka med zahodom in vzhodom je danes tem važnejša, ker stremi tendenca svetovnega prometa po tem, da se trgi posameznih dežel in kontinentov zvezejo med seboj z dobrimi železniškimi zvezami.

Ze v preteklosti so se narod kot Bolgari, Ogrji, Turki, Italijani, oziroma Benečani, Nemci in Avstrijci borili med seboj za jugoslovansko ozemlje. Ker na tem ozemlju živi narod, ki stevilčno ne odgovarja politični važnosti ozemlja in ker ta narod vsled tisočletne politične razkosnosti, še ni mogel igrati v političnem in ekonomskem boju Evrope enotne vloge, zato se še danes močni sosedje trudijo, da bi dobili vpliv ali celo nadvlado nad jugoslovanskim ozemljem.

Tekom zadnjega stoletja je obstajal bistveni boj med Avstrijo in Italijo v tem, da sta si obe državi hoteli priboriti hegemonijo na Balkanu. Avstrija je propadla, Italija pa se hoče polastiti avstrijske politične dediščine. Hoče si zagurati

'nell' Oriente danubiano e balcanino' politično in ekonomsko premoč.

Cilji italjanske politike.

Italija si hoče pridobiti hegemonijo na Balkanu in na Jadranu, da bi si pridobila monopol nad prometom med centralno Evropo in Orientom. Italija hoče kontrolirati vse ceste, ki vodijo od severa na morje. Hoče obvladati tržaški in reški zaliv popolnoma, da bi izrinila Jugoslovane iz severnega jadranskega bazena, ki je na stotine kilometrov bližji srednji Evropi kot Dalmacija, in kamor se stekajo vse velike železniške proge. Prav te hoče Italija dobiti v svoje roke.

Nadalje hoče Italija imeti popolno nadvlado nad Jadranskim morjem. Ker hoče več ali manj navladati dalmatinsko obalo, želi, da bi se mogla nastaniti na kakem otoku in tako dobiti centralno pozicijo za mornariška bazo na Jadranskem morju.

„Mi moramo definitivno likvidirati jadranski problem, da potem osredotočimo vse svoje moči in vso svojo pozornost na Sredozemsko morje“, piše Idea Nazionale dne 28. marca 1915. In Mario Alberti piše v knjigi 'Adriatico e Mediterraneo': 'Italija, ki bo imela v posesti Genova, Benetke, Trst in Reko, bo obvladala trgovske ceste med

južno Evropo in Sredozemskim morjem.

Londonski pakt.

Hegemonijo nad Balkanom in nadvlado nad Jadranom si je hotela Italija zagurati z Londonskim paktom, ki ga je sklenila z Antanto 26. aprila 1915. Ta pakt, ki je bil sklenjen brez vednosti Srbije, jemlje Jugoslovonom dejansko vse morje in stavlja pod kontrolo Italije vse trgovke izhoda na morje:

1. Londonski pakt izreže iz jugoslovanske obale ozemlje Zadarskega zaliva in ter loči na ta način hrvaško obalo od južne dalmatinske.

2. Londonski pakt zapira s temi, da jemlje vse važne dalmatinske otoke, tudi ono obalo, ki naj bi se ostala Jugoslaviji. Ves naš promet iz Reke, Splita in Metkoviča bi moral iti skozi italijanske teroritorialne vode.

3. Vse železnice, ki vodijo do morja, bi se nahajale ali na italijanskem ozemlju ali pa tako blizu italijanske meje, da bi jih Italija obvladovala. Tako teče železnica Reka — St. Peter po italijanskem ozemlju, Reka — Zagreb blizu meje, Split — Šibenik — Knin pa deloma po italijanskem ozemlju, luka Metković pa bi na ta način bila obdana od italijanskih vod. Če bi Albanija pod italijanskim protektoratom in Valona bila italijanska, bi Dubrovnik—Kotor bila (dalje na 4. strani)

GORŠE V EVROPI

• Slovenski kipar in umetnik g. France Gorše dela trenutno s polno paro na Korškem. Večino po naročilih. Mnogo teh pride od raznih cerkva v Sloveniji. Koncem junija je delal križev pot za Trbovlje (to je že osmi!).

• Kipar Gorše je v zapuščenem župnišču v Kortah odprl stalno galerijo njegovih del. Ta galerija je odprta stalno javnosti in ima dokajšnje število obiskovalcev iz najrazličnejših krajev. Do konca junija je obiskalo že čez 300 ljudi, ki pridno segajo tudi po katalogu (vodiču po galeriji).

• 20. junija je bila na Opčinah pri Trstu proslava 100-letnici Finžgarjevega rojstva, kjer so ob veliki udeležbi obiskovalcev odkrili njegov kip, ki ga je naredil umetnik Gorše. Ob koncu slovesnosti so se vsi tudi na primeren način spomnili kiparja — ustvarjalca, g. France Goršeta. Ta kulturni večer je bil izpolnjen z bogatim sporedom. Ves spored so smekali na magnetofon za nedeljsko (27. junija) oddajo na tržaškem radiu. Istočasno so smekali tudi posebni intervju z Goršetom za eno kasnejših oddaj.

• 27. junija je kipar Gorše vodil dvakrat (ob 11 dopoldne in ob 3 popoldne) Slovence po njegovih razstavi v Kortah ter razlagal svoja dela. Na ta zanimiv dogodek je celovški radio dva dni prej obveščal svoje poslušalce, naj ne zamude te edinstvene prilike in naj obiščejo stalno Goršetovo galerijo.

SLOVENSKE PREVEDO "MARTINA FIERRA". V Buenos Airesu je izšel v razkošni opremi slovenski prevod največje argentinske pesnitve (obsega 7200 verzov) „Martin Fierro“, ki jo je v preteklem stoletju napisal pesnik Jose Hernandez. Ta knjiga je gotovo velik slovenski ponos in tje vzbudila v argentinski javnosti veliko pozornost in visoko dvignila naš ugled. Slišale so se izjave, da je narod, ki izdaja taka dela, visoko kulturni narod. Na prevodu te vellesnitve je več let delal naš pesnik dr. Tine Debeljak. Pomagala mu je ga. Danica Petričkova. Kraste reliefe je napravil kipar France Ahčin, z risbami je knjigo opremil arh. Jure Vombergar, tiskala pa tjo je slovenska tiskarna Vilko Čuč. Glede prevoda so strokovnjaki mnenja, da je izvrsten.

Za špansko govoreči svet pa je izredno važen tudi uvod v to knjigo. Uvod v španskem jeziku podaja namreč zgodovinski in zemljepisni pregled Slovencev o. slovenske domovine, govori o treh valovih slovenskega izseljevanja v Argentino in popiše delež Slovencev v argentinskem življenju. Vsi, ki so imeli z izdajo tega prevoda opravka, za služijo vsa naša pohvalo, tudi mecenata gospa in gospod Karba, ki sta omogočila natisk tega vele-

MEDDOBJE XI., št. 3. Kot 74. publikacija SKA je izšla 3. številka XI. letnika revije Meddobje, ki izhaja štirikrat na leto. Vsebinar: France Papež (Argentina) Estar en el camino; Vladimir Koš (Japonska); Psalm, ki ga morate končati; Zadnji kolobar pod slapom v Kai; Frank Bukvič (Združene države, Strast); Vinko Brumen (Argentina). Naš izseljenski tu in sedaj. — Problemi: Mirko Gogala (Argentina); Razvoj revolucionarne misli. — Glose: Ludwig van Beethoven in France Prešeren — genij ritma, genij besede (France Papež); Moj oče (Tone Gosar, Argentina). — Kritika in presoje: Tri antologije nemške lirike Rajko Ložar, Združene države). — Mnenja: Ali se staramo? (Vinko Brumen). — Obseg: 80 strani — cena zvezku 600 pesov.

KAREL MAUSER: NA OZARAH. Karla Mauserja zbirke Critic Na ozarah, ki jo je izdala Slovenska kulturna akcija kot prvo knjigo XI. letnika svojih publikacij je Mauserjeva 25. knjiga. Critice pa je zbral in uredil Janez Sever, knjigo pa opremil arh. Marijan Eiletz. Založba pravi, da je knjiga njena 73. publikacija. Tiskala je tiskarna Editorial Baraga. — Critice so ponatis iz Ameriške domovine, Koroske kronike v Celovcu in Zbornika — Koledarja Svobodno Slovenije. Gradivo je razdeljeno na poglavja: I. Vas pred nevihti; II. Vasi ni več; III. Leta, mlada leta; IV. The Cleveland Twist Drill Co.; V. Pojdi, moj sinko, na pot; Epilog, Pojasnila. — Obseg 373 strani; cena: broš. 1300 pesov, vezano 1600 pesov.

ZALIV, avgust 1970, št. 24-25. Revija za književnost in kulturo. Izhaja štirikrat na leto, odprta je vsaki razodni slovenski besedi, za katero si upa avtor pre-

zeti odgovornost. Člani uredniškega odbora se prištevajo med sodelavce. Uredili: Danijela Nedoh, Milan Lipovec, Boris Pahor, Irena Zerjal-Pučnik. Odgovorni urednik: Milan Lipovec. Naslov uredništva: Danijela Nedoh — Campo S. Giacomo 9, tel. 756-435, Trst. Celoletna naročnina 2000 lir, za druge države 5 dolarjev. Poštni tekoči račun št. 11/9236, D. Nedoh, Campo S. Giacomo 9, Trst — Trieste. Zadnja številka, tiskana v lični žepni obliki, prinaša:

Rajko Trošt — Niccolo Tommaseo, Niccolo Tommaseo — Iskrice, Josip Merku — Fatti di luglio, Irena Zerjal-Pučnik — Tragedijica na grobljah, Lovro Brezar — Kajni, kje je tvoj brat Abel, Nevenka Mandić — Lišaji, Alojzij Res — Pisma Bevku, Ivana Placer — Mrtve vasi, Radoslava Premrl — Moj brat Janko Vojko, Boris Pahor — Iz dnevnika, Beno Zarnik — Donkihotska zgodba, Franc Jeza — Dokazi so, Irena Zerjal-Pučnik — Ko razpadajo stebri, Vrabc, Rečula, Pahor, Stoka — O južnotiroolskem „paketu“, Intervju o revijah, Grafike iz šole prof. A. Černigaja.

„GLAS KOROTANA.“ St. 4. l. 1970. Prikupna številka Glasa Korotana z barvasto naslovno sliko (poslojpe Korotana, razgled s Korotana, stolnica sv. Štefana ter Dunajska univerza) posveča del vsebine vprašanju spolnosti (mariborski primarij dr. Erman Pertl, asistent dunajske nevrološke klinike in glavni urednik revije Artzt und Christ dr. Gottfried Roth, p. Ivan Tomazič) ter Gradiščanskim Hrvatom, kroniko dogodkov ter razna poročila. Med obiskovalci Korotana so bili ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik, docent ljubljanske univerze dr. Janko Pleterški, slovenska profesorja iz ZDA dr. Toussaint Hočevar in dr. Jože Felician ter skupine slovenskih duhovnikov iz Slovenije kot tudi skupine Slovencev iz Mežiške doline ter iz Trsta. Predavala sta v Korotanu pisatelj Pavle Zidar, ter znanstveni svetnik Inštituta za narodna vprašanja v Ljubljani dr. Tone Zorn. Korotan je nudi prostoroče tudi kongresu Mednarodne zveze za človekove pravice. Slovence je zastopal na kongresu dvorni svetnik dr. Joško Tischler. V številki je tudi lepo število fotografij.

John Praela and Stanko Guldescu, (ed-s), OPERATION SLAUGHTERHOUSE: EYEWITNESS ACCOUNT OF POSTWAR MASSACRES IN YUGOSLAVIA. Dorrance. 570 strani, cena 10 dolarjev. Knjiga obsega zgodovinsko ozadje Pliberske tragedije ter okrog 400 strani opisov dogodkov po osehah, ki jim je uspelo preživeti komunistično klanje. —dreš

Dr. George J. Prpič, THE CROATIAN IMMIGRANTS IN AMERICA. Philosophical Library v New Yorku tiska knjigo profesorja zgodovine na John Carroll vseučilišču v Clevelandu, ki opisuje zgodovino hrvaškega naseljevanja v Združene države od začetka do današnje dobe.

Profesor Prpič osvetluje ozadje vsakokratne emigracije kot tudi njihovo usodo po prihodu v Severno Ameriko, o delovanju hrvaških skupin ter o hrvaškem prispevku Ameriki. Knjigo je avtor posvetil 75-letnici Hrvatske Bratske Zajednice. Knjiga stane v knjigarnah 12 dolarjev, pri avtorju samem pa 10 dolarjev. Naslov: Dr. George J. Prpič, Prof. of History, John Carroll University, Cleveland, Ohio, 44118, USA. Barron's Educational Series (Woodbury, N.Y.) je izdala lani njegovo knjigo A CENTURY OF WORLD COMMUNISM. —dreš

IZ "PAVLIHE", lista — za pamelne Slovence

Kdor ima denar, si pravico lahko kupi, med tem ko sme tisti, ki nima denarja, pravico iskati!

Brali smo, da je postala korupcija „gospodski kriminal“, ki ima že skoraj „družbeno dovoljenje“. Da so med nami kriminalci, priznavamo že dolgo, nekam sram pa nas je bilo priznati, da imamo tudi gospode. Morda jih prav zato nismo nadlegovali.

Spet si prizadevamo za boljši položaj delavcev: obetamo jim carinske olajšave, če bodo delali v tujini.

Zaradi višjih cen koruze bodo bonboni in sladkarije dražji, vendar to ne bo prizadelo sladkega življenja tistih, ki živijo na koruzi.

Več kot milijon Jugoslovancev potprežljivo čaka na telefon — ker nimajo zvez.

• **Založba Binoza v Zagrebu** je izdala knjigo o verskih skupnostih v Jugoslaviji. Knjigo je uredil Zlatko Frid, ki je zapisal v uvodu, da sprepladuje v razpravah avtorjev „misl človečanskih odnosov med ljudmi, medsebojno spoštovanje in sodelovanje“. Avtorji menijo, da samoupravne socialistične družbe ni mogoče graditi profi vernikom, pa tudi ne brez njih, da je v družbi potrebno zavarovati svobodo vere in svobodo ne-vere“.

• **Po poročilih** švedskega raziskovalnega inštituta za mir so porabile države l. 1969 okroglo 180 milijard dolarjev za oboroževanje. Ta vsota predstavlja: a) celotni letni dohodek ene milijarde prebivalcev Latinske Amerike, Južne Azije in Bližnjega vzhoda, b) 40% več kot porabi ves svet za vzgojo in šolanje, c) trikrat več kot je celotni izdatek na celem svetu za zdravje, č) 30% več kot so znašali vojni izdatki pred tremi leti.

Letni izdatki za enega vojaka znašajo 7.800 dolarjev, za enega študenta (v starosti od 5 do 19 let) pa 100 dolarjev. —fs

RAST ZADRUG

Leto	Število članov-gospodinjstev v tisočih	Število članov-gospodinjstev vseh	Število Zadrug prodajal. Konsum Koop. Förbund	Število Zadrug prodajal. Konsum Koop. Förbund	Število Zadrug prodajal. Konsum Koop. Förbund	Število Zadrug prodajal. Konsum Koop. Förbund
1910	74 ali 4.9%	391	44	23	4	
1930	451 ali 26.2%	387	3.302	343	144	
1950	962 ali 40.3%	681	8.017	1.675	1.144	
1960	1.177 ali 45.0%	592	6.651	3.366	2.255	
1968	1.468 pr. 50.0%	252	3.026	6.606	5.003	
1969	1.534 ali 53.0%	246	2.901	7.237	5.686	

Kot je razvidno, se je število zadrug začelo manjšati že pred l. 1950 in število prodajalnic po l. 1950, toda število članstva je stalno raslo kot tudi količina blaga, ki je bila prodana v združenih trgovinah. Močno je tudi narasel promet zadrugne veletrgovine KF (Kooperativa Förbundet), ki začena postopno proizvajati več in več izdelkov

v lastnih zadrugnih tovarnah. V l. 1960 je obvladalo združenstvo 25% vsega trga z živili na švedskem.

Švedske ambasade po svetu imajo na zalogi filme o švedskem združenstvu v angleščini, nemščini, francoščini in španščini, ki jih posojajo brezplačno na svojem področju. —fš

DR. LAMBERT EHRLICH

PARIŠKA MIROV NA KONFERENCA IN SLOVENC

(Nadaljevanje s 3. strani.)

odvisna od Italije. Italija bi torej blokirala ves jugoslovanski kompleks: Črno goro, Dalmacijo, Bosno, Hrvasko-Slavonijo, Banat, Bačko, Kranjsko, Stajersko, Koroško. Tako bi bil položaj Jugoslavije prav isti kot položaj Srbije pred vojno. Načelo: 'Balkan Balkancem' bi bil na ta način kruto kršeno. Dalmacija odrezana od svojega zaledja bi bila ekonomsko uničena. Itaalia bi izvajala najhujši imperijalizem s tem, da bi obvladovala gospodarsko življenje 50 milijonov ljudi. Italija povdarja strateške ozire, ki bi mogli veljati kvečjemu proti veliki Avstriji, ki sedaj uničena, ne pa proti malemu narodu. Strateška črta izven apeninskega polotoka in sicer več sto kilometrov dolga, ni defenzivna, ampak ofenzivna.

Londonški pakt izraža staro načelo italijanske politike: razkroj Avstrije. Obenem pa ta pakt izključuje sploh vsako veliko samostono silo onstran Jadrana in severno od Trsta in Reke. Zato se je Italija vedno upirala tudi veliki enotni Jugoslaviji.

Med svetovno vojno so se cilji Entente, ki se je v začetku borila za obrambo gotovih teritorijev (Alzacija), za kolonije, za nadvlado na morju spremenili. Pod vplivom Wilsona so postale sledeče velike ideje smernice za vojno:

1. odprava absolutističnih vlad in njihova nadomestitev z demokracijo.

3. ujedinenje narodov v nacionalističnih državah potem samo-odločbe.

Italija se pod vplivom Sonnina in tako imenovane stranke nacionalistov dolgo ni mogla odločiti za to politiko, čeprav bi bila ravno s tem Avstriji najbolj škodovala. Glede Poljakov in Čehov bi bila to rada storila, a ujedinenja Jugoslovancov ni marala. Sela se je velike jugoslovanske države. Leta 1917 ja Italija celo izgnala jugoslovanske emigrante iz Italije in nacionalistično časopisje se je norčevalo iz Jugoslavije in krfskega pakta.

Rimski pakt.

V začetku leta 1918 je prevladala v Italiji nova politika, ki je privedla do rimskega pakta in sicer pod sledečimi vplivi:

1. Krfski pakt, ki je bil sklenjen julija 1917, je prvič podal program zedinjene Jugoslavije podpisano od poklicnih zastopnikov. Proglasil je, da morajo Jugoslovanci pripasti vse zemlje, kjer so Srbi, Hrvatje in Slovenci kompaktno naseljeni.

Izključil je Avstro-Ogrsko rešitev jugoslovanskega vprašanja, prav tako pa tudi velesrbsko. Hemegonija Srbije je bila izključena in garantirala se je popolna enakopravnost vseh Jugoslovancov. Nadalje je ta pakt tudi določil svobodo Jadranskega morja.

Ceprav ni določil nobenih mej, je bil vendar slovesen protest proti londonskemu paktu. Programatično je proglasil ustanovitev velike jugoslovanske države onstran Jadrana.

Bil je torej čisto jasno naperjen proti Italiji, čeprav tekst o Italiji nikjer ne govori.

Francija in Anglija sta ta pakt simpatično pozdravili, ker je na eni strani avstro-ogrske Jugoslovane odtrgal od Habsburžanov in na drugi strani, ker je bil neka poteza proti Italiji. Francija in Anglija nista želeli, da bi Italija vsled londonskega pakta postala vsemočna na Jadrano in s tem tudi premočna na Sredozemskem morju.

Borghese imenuje v brožuri Il Pato di Roma Krfski pakt 'un modella di finezza', ki kaže 'alto grado di educazione politica'.

2. Italija je ravnokar doživela katastrofalni poraz pri Kobaridu in Avstriji so stali na Pivni. Nemci so bili še zelo močni in ni bilo nobenega izgleda, da bi se vojna sreča bistveno spremenila v prid Italije. posebno se ker je bil ravno londonski pakt v Avstriji najboljši orožje za podžiganje narodov v boj proti Italiji.

3. Rusija je odpadla kot nemški sovražnik in Nemčija je ravno sklepala mir (marec 1918) Brest-Litovsku z boljševiško vlado.

4. Pod vplivi teh dogodkov se je pojavljala v Angliji, Ameriki in Franciji močna struja za mir. Mislili so na separaten mir z Avstrijo. V Antanti so se zaradi tega pojavljali glasovi, da mora Avstrija še naprej obstajati. Tako je Lloyd George 5. januarja 1918 izjavil, da med vopnimi cilji Anglije ni razkroj Avstrije. Wilson je 8. januarja izjavil, da se mora narodom avstro-ogrske monarhije, katere pozicijo elimo videti zavarovano in med narodi garantirano, dati v večji meri prilika za avtonomni razvoj.

Iz vseh teh razlogov se je Itaupravičeno bala, da se bo avstro-ogrska monarhija vzdržala tudi po vojni. S tem bi Italija zgrešila glavni cilj vojne. Prav zato je mislila kako bi Antano priklenila na program razkroja Avstrije. To pa bi bilo mogoče le, če bi se vse narodnostare Avstrije izrekle za tačpogramšni prav zato se je Italija odločila da bo aranžirala skupno tozadevno manifestacijo zastopnikov teh narodov.

Italijanski oficijelni krogi so začeli najprej vabiti te narodnosti z raznimi izjavami. Tako je Orlando izjavil 12. februarja 1918 v italijanski zbornici: 'nič nas ne more bolj žaliti, kot sumničenje, da je Italija vstopila v to vojno z imperialističnimi nameni in z namenom, da si podjarmi druge narode. Nihče na svetu ne more spremljeti z večjo simpatijo kot mi aspiracije raznih narodnosti, kiso pod

PRIČAKUJETE

OBISK IZ VAŠE

STARE DOMOVINE?

ALI BODO IMELI ZDRAVSTVENO

ZAVAROVANJE KO BODO V

ONTARIO?

BLUE CROSS IMA

NOVO POLICO,

KI JIH BO ZAŠČITILA

Pozanimajte se o tem danes



Zdravstveno zavarovanje za obiskovalce
24 FERRAND DR., DON MILLS, ONTARIO
Telephone (416) 429-2661

• Kooperativa Förbundet, za družna veletrgovina na švedskem, je močno udeležena tudi v proizvodnji mnogih izdelkov, ki jih prodajajo v zadrugnih trgovinah. Med najvažnejše spadajo: FOODIA AB, za ribje in sočivne konzerve, za zmrzovanje, marmelade, itd., KVARN AB TRE KRONOR, za moko in proizvode iz moke; zadrugarji imajo 46 tovarn za mesne izdelke ter 6 tovarn za pivo in brezalkoholne pijače. AB KARLSHAMNS OLJEFABRIKER proizvaja rastlinska in živalska olja, margarino, sladoled, AB GUSTAVSBERG FABRIKER proizvaja porcelan za gospodinjstvo in za stranišča, kopalne banje, cevi, kotle za centralno kurjavo, plastične predmete, FISKEBY AB proizvaja papir in papirne izdelke, HUGIN KASSAREGISTER AB proizvaja registrirane blagajne, AB BYGG-OCH TRANSPORTTEKONOMI proizvaja vse vrste traktorjev in strojev za gradbeno industrijo, GUMMIFABRIKEN GISLAVED AB proizvaja avtomobilske gume galoše in plastične proizvode, KARLHOLMS AB proizvaja lesne izdelke in negorljive plošče AB HELIOS KEMISK-TEKNISKA FABRIKER proizvaja pralna in čistilna sredstva ter kozmetične izdelke. Med industrijami, kjer je Kooperativa Förbundet udeležena in je dejansko popolnoma združno podjetje, je petrolejska družba OK. V zvezi z ostalimi nordijskimi zadrugami, ki so povezane v NAF (Skandinavska veletrgovina) ter v NAE (Nordijska izvozna družba) proizvajajo za-

tuje vse vrste električnih žar-nic ter radijske in televizijske aparate (LUMALAMPAN AB na švedskem in Norveškem), čokolado in sladkoročke (NORDCHOKLAD AB na švedskem in Danskem), aerosol proizvode (OY NORDSPRAY na Finskem) ter pralne praške (TEO OYY na Finskem). —fš

• Prvih 6 let desetletja 1960-1969 je narasel dohodek na osebo v industrijskih državah za nad 200 dolarjev, dočim se je dohodek na osebo v neindustrijskih državah sveta dvignil samo za 7 dolarjev. L. 1961 so industrijske države ipvestirale v manj gospodarsko razvitih deželah 6.2 milijarde dolarjev ali 1/2% narodnega proizvoda na debelo. L. 1968 se je znesek nekoliko dvignil in je znašal 6.9 milijarde dolarjev toda je predstavljal samo 4 desetine narodnega proizvoda na debelo, sorazmerno torej manj kot l. 1961 Stroški za oboroževanje na leto so cenjeni na 150 milijard dolarjev — za uničevanje torej več kot 20-krat več kot za pomoč pri razvoju. —fš

BORBA PROTI INFLACIJI
Da bi zaščitili vrednost povišanih mezd zaradi za delavce z nižjimi mezdami, so zadruga podjetja na švedskem (Kooperativa Förbundet in Konsum) javno izjavila, da bodo preprečila, v kolikor bo v njihovi moči, da bi se zvičale cene proizvodov, ki jih delavci kupujejo za vsakdanjo rabo. Ta zgled zadrug je mnogo pripomogel, da na švedskem ni prišlo do običajnega zvišanja cen, ki bolj ali manj redno sledi vsakemu splošnemu povišanju mezd in vodi tako do inflacije. Gospodarstveniki računajo da je prihranila ta pobuda zadrugnikov švedskemu prebivalstvu več sto milijonov švedskih kron prihrankov. Nižje cene v zadrugnih trgovinah so seveda povzročile tudi doslej največji porast prometa — 9.6% v letu 1969 in 13.6% v prvih 6 mesecih leta 1970. —fš

• Švedske zadrugs so imele koncem l. 1969 37.307 stalno zaposlenih oseb. Izdatki za plače so znašali 786 milijonov švedskih kron. Število uslužbenecv se je v tem letu zvičalo za 1.528 oseb, kar je zvičalo letni izdelek za plače vključno zvišanje plač po novi delovni pogodbi, za 77 milijonov šv. kron. Kljub temu odstotek za mezde v primeri s celotnim obratom ni narasel, ker je narasel tudi promet. V tem letu se je tudi število novih članov povečalo za 65.000 novih družin. —fš

BE A BLOOD DONOR!

ŠE NEKAJ SLIK IZ POTOVANJA; "PO JUŽNEM ONTARIO"



Otok Pell: Mladost na žitnem polju



Otok Pell: Jutranji sprehod



Tillsonburg: Na tobačni farmi



Otok Pell: Fazansko vzrejališče



Leamington: Ogled podjetja "Heinz".



Otok Pell: Najjužnejši del Ontaria in Kanade



Stratford: Pred Sheakespearovim gledališčem